No. 36.

KURYER LITEWSKI

Za Naywyższym Dozwoleniem

IMPERATORA JMCI CAŁEY ROSSYI.

w WILNIE V. S. 3. MAJA 1802. ROKU W SOBOTĘ

z Petersburga V. S. 15. Kwietnia.

Generał Major Kasperski naznaczony Szefem 12. batalionu artylleryi. Półkownik Ułanów kommendantem batalionu 3. Kozłowskiego regimentu muszkietyerów zmarły Połkownik Bałzyłow wymazuie się z rang listy.

z Wiednia 1. Maja.

Dwór Cesarski za dni 15. ma ztąd wyiechać do Presburga, gdzie zacznie się w m. t. Seym Węgierskich Stanów. Cesarz Jmć Generała Lieutenanta Lindenau umieścił przy Arcy Xiążęciu Janie. Arcy Xiąże Karol powstał szczęśliwie z kilkodniowey choroby. Słychać że gońce do Paryża wysłane poniosły wiadomość o bliskiém zagaieniu obrad Rzeskich w Ratisbonie, końcem przyięcia proiektu indemnizacyi przez sekularyzacye, od znacznieyszych Mocarstw przyiętego. — Poseł Angielski Lord Paget z Constantinopola ma doniesienie, że spory w Egipcie między Generałami woysk Brytańskich i Tureckich przyiacielskim sposobem ugodzone zostały; co jednak potrzebuie potwierdzenia. — W Królestwie Czeskiém pokazał się ogień w kopalniach węglanych nie wiadomo jakim przypadkiem zaięty; rząd wszelkiey usilności dokłada na zgaszenie pożaru szkodliwego.— Wyszło nowe opisanie teraznieyszego Stanu Monarchii Pruskiey. Rozległa jest mil kwadratowych 5400; mieszkańców liczy 9. milionów; ta ludność pomnaża się corok w setney części: miast w kraiu całym 952, wsi miasteczek 40. tyś. folwarków 473. tyś. gruntu; oromego 1257. mil kwadratowych; 1650. mil sianożęci 1028. mil lasem porosłych; 5. mill: 500. tyś. sztuk bydła rogatego, owiec 13. mill: koni półtora mill. Około rozmaitych kopalni pracuie ludu 90. tyś. Szląsk wydaie samego żelaza corok blisko 300. tyś. centnarów. Rzemieślników w całém Państwie 185. tyś. wyprowadza się towarów za 44. mil. talarów;samego żyta idzie na rok za granicę łasztów 60. tyś. płótna za 5. mill: talarów, drzewa za million 100. tyś. materyi jedwabnych za million 500. tyś. W Bareuth i Magdeburgu nie zbywa na miedzi; w Szląsku ołów ettc. Woyska Król utrzymuie 240. tyś. dochody jego przechodzą 36. mill. talarów.

Do Szwaycarów Posłem wyznaczony Hoppe, gdzie, jak niżey okażemy, coraz nowe, jedne drugim podobne; rewolucye następuią, dzieło potaiemne kilku osob. — W Serwii, Bulgaryi, wielu innych Prowincyach Turcyi Europeyskiey, Baszowie i kommendanci, których zgorszył przykład szczęśliwy Paswana Oglou; zamyślaią bydź nie podległemi Porcie. — W Constantinopolu Kapitan Basza choruie. Tamże rząd ukarał przykładnie kilkadziesiąt złoczyńców, którzy od lat kilku bawiąc się wożeniem ludzi po morzu; rozrywki zażyć chcących, zwykli każdego wysadzać na brzeg pusty, odzierać i zabiiać. Nie dorosłe dziecie, którego matka losu podobnego z ich ręki doznała; zbrodnię wyiawiło. — Baron Hubsch Poseł Duński od Sułtana odebrał w podarunku tabakierę kosztowną; z oświadczeniem ukontentowania za pracę podiętą w opatrywaniu potrzeb jeńców Francuzkich podczas woyny. — Cesarz Jmć wyznaczył Komissyą do ułożenia rządu w Prowincyach niegdy Weneckich; prezyduią Graffowie: Colloredo i Maylath.

z Berne 21. Kwietnia.

Nową mamy rewolucyą; lecz od lat kilku takeśmy do niey przywykli, że to słowo dawniey straszne, hasło klęsk i mordów, żadnego wrażenia na umysłach nie uczyniło. Jak tylko pierwszy Landamman Reding wyiechał na święto do familii w Schwitz osiadłey, część większa członków rady mnieyszey, przezeń utworzoney, Konstytucyi jego przeciwna; która o tém oświadczenie podała do Senatu, korzystaiąc z okoliczności; do nowych odmian przystępuie, pisząc wyrok następuiący: ,, Wszystkie srzodki do dziś dnia przedsięwzięte, końcem narzucenia Konstytucyi powszechney Szwaycarom, jakoteż Konstytucyi szczegulnych Cantonom, są wstrzymane; 49. obywatelów od nas wybranych ze wszystkich części RPtey, zgromadzi się do Berne d. 28. Kwietnia; ci roztrząsać maią ustawy d. 29. Maia r. 1801, i odmiany według zdania swoiego zrobią; takowe zgromadzenie w jak naypręd szym czasie złoży raport radzie mnieyszey. Senat zostaie pod limitą, póki od teyże rady nie będzie zwołanym. ,, Po tym wyroku, Hirzel, Frisching, Escher członki rady mnieyszey, oddalili się od niey, zaniosszy oświadczenie przeciwko wszelkim czynnościom; ale jak sami, w ręku moc trzymaiąc, nie słuchali podobnych protestacyi, tak dziś od góruiącey strony wysłuchanemi nie byli. Sekretarz rady Mousson wziął dymissyą. Przed odmianą rada odezwę uczyniła do Generała Thurreau, donosząc że Szwaycarowie prosili Konsula pierwszego o uwolnienie powiatu Valais od kontrybucyi bezprawnie narzuconych; ostrzegaiąc ażeby tymczasem wstrzymał ich wybieranie. Odpisuie Wódz Francuzki że podatek potrzebny jest koniecznie na opłatę żołnierza; naznaczony tym jedynie którzy posłusznemi bydź nie chcą prawom Szwaycarskim.

W Cantonie Berneńskim ziawiła się niedawno sekta nowa. Zwodziciele wmawiaią ludowi nie oświeconemu, że słuchać nie powinien zwierzchności, długów zaciągnionych płacić ettc. przytém opowiadali, że ziemia i wszelki maiątek są dobrem dla wszystkich powszechném bez żadney własności. Lecz ta nauka u nikogo wiary nie znaydùie, wyiąwszy próżniaków i złodzieiów. Policya zabrać kazała książkę przez nich między gminem rozrzuconą; w którey się zawiera ta nauka; 10. zaś pierwszych nauczycielów do więzienia zaprowadzono; zaczeli prawić rzecz swoią na rynkach, ponieważ im nie pozwolono w Kościołach. — Rewolucya nasza stała się bardzo spokoynie; nawet nie trzeba było straży podwaiać; cały d. 17. zamknięta była rada, żołnierzom w koszarach rozdano ładunki z roskazem, ażeby samego tylko Generała Andermat słuchali, który w potrzebie użyć mocen jest woysk Francuzkich. Departament woienny oddano Ob. Schmidt. Prefektów Cantonowych w Zurich, Argow, Lucerne zmieniono; powrócili do urzędu ich poprzedniey przez Landammana Reding złożeni; kollega jego Renger w radzie prezyduie. Pierwszy d. 19. z Schwitz powró-

cił; niemieszkaiąc Ruttiman i Kuhn idą do niego donoszą o zaszłych odmianach, i zapraszaiąc na sessyą. Landamman oświadczył że myśl swoią na piśmie wyrazi. Nazaiutrz przybywa, z nim Frisching, Hirzel, Gluz, którzy d. 17. oddalili się do Solothurn. Reding mówił przeciw odmianom w niebytności iego sprawionym, iako nieprawnym i Konstytucyi przeciwnym; przydaiąc, że tylko w Senacie władzę naywyższą uznaie; sam iako pierwszy urzędnik czynić będzie co trzeba na zbawienie RPtey. Po tem oświadczeniu wychodzi z kollegami; Gluz zostaie, który skromniey od innych mówił. Spodziewać się trzeba, że Reding z przyiaciołami oddalony będzie od urzędu. Rada mnieysza woyskom Szwaycarskim ściągnąć kazała do stolicy; iuż niektóre przybyły; żołnierza Francuzkiego mamy w kraiu 5. tys. Listy 49. obywatelów obranych do pisania Konstytucyi, jeszcze nie mamy zupełney; umieszczono w niey Szwaycarskiego ziomka rodem z Genewy, sławnego niegdys Ministra u Francuców, Neckera; kollegów jemu przydano niektórych, co jeszcze nie są znaiomi kraiowi.

Ciekawa rzecz była do którey strony przychylić się zechce rząd Francuzki, iuż w liście do Redinga pokazał Buonaparte, że konstytucya przez niego dana Szwaycarom, dzieło kilku osób nie umocowanych, nie zawiera w sobie woli ogulney narodu całego, iak w RPtey bydź powinno. Skutek pokazał, że Francuzi teyże konstytucyi utrzymywać nigdy nie chcieli. Rada naprzód o zaszłey odmianie doniosła Generałowie Montrichard, który odpowiedział, że powinnością iego będzie utrzymywać spokoyność w Szwaycarach całemi siłami. Na podobne doniesienie odpisał Poseł Verninac „ Osądziliście, że „ konstytucya przez 6. Seymów Cantonowych od„ rzucona, od innych pod warunkami rozmaite„ mi przyjęta, od żadnego nie pochwalona, bydź „ nie mogła narzuconą Szwaycarom. A iednak „ wyroki Seymów Cantonowych innego skutku „ spodziewać się kazały, ponieważ Reprezen„ tantów do nich lud obierał według myśli Se„ natu, który sam konstytucyą napisał. Naród „ zapewne pochwali mądrość waszą, i wdzię„ czen będzie, że na mieyscu gwałtów i prze„ mocy, zgodę i iedność obieracie. Y Senat u„ wielbi pomiarkowane i rostropne władzy dziś „ nieokreśloney użycie. Nie tayno wam, iak rząd „ Francuzki pragnie widzieć Szwaycary szczę„ śliwe; pochwali bez wątpienia postępek, co ma „ złoiarzyć umysły rozróżnione, zgasić fakcye. „ Tego sami żądacie Szwaycarowie, wszyscy „ powszechnie, chociaż ludzie niektórzy, ambi„ cyą, własnym zyskiem, namiętnością powodo„ wani, chcą raz ieszcze posrzód was rozniecić „ pożar domowych niezgod. „

z Paryża 26 Kwietnia.

Dokończenie mowy Luciana Buonaparte.

Rewolucyiny Orator, Mirabeau, którego wielkiem imieniem anarchia i niezbożność chciały się okrywać, mąż wielki i dziwny, w tłumie intryg i namiętności zawsze miłośnik Oyczyzny, z którego ust polityczne prawdy płynęły, czyliż nie powiedział. „ Wyznaymy przed obliczem wieków i narodów, że Bóg równie iak wolność potrzebny iest Francuzom, a krzyże stawiaymy na gór wierzchołku po wszystkich Departamentach, ażeby kto nie mówił, żeśmy chcieli wyniszczyć źrzódło porządku, i gasić ostatnią nadzieię cnoty nieszczęśliwey. „ Trzebaż nam przykładów? Mamy Anglią; o wolność i wiarę zarówno lud gorliwy; życzyć tylko trzeba, żeby na wzór Francyi, wszystkie tam obrządki wzgląd równy znalazły. Któż tey prawdzie przeczy? Sprawcy klęsk naszych, burzyciele domowey spokoyności, podpalacze woyny domowey, co Oyczyznę postawili nad przepaścią, których błędy wiekiem naprawić trudno. Niebespieczne dla RPtey Duchowieństwo! lepszy gwałt niż rozsądek! dobrze 20. tys. Xięży posłać do Gujanny! lecz Francuz tey rady słuchać nie chce. Prześladowanie religią uczyniło dla kraiu niebezpieczną w rewolucyi. Biskupi z kraiu wywołani, niechętni, nad umysłami ludu maiąc władzę, tey na złe użyli; dziełem ich były, bunty mordy, pożoga; broń im z ręki rząd wydarł. Wspomniycie na te woyny niezbożne, któremi zpłonęły Departamenta zachodnie, iuż ustały; biada ieśli się odnowią.

Rząd przywraca narodowi religią Chrześciańską, w obrządkach Katolickim, protestańskim i reformowanym; wszystkim równą wolność nadaiąc bo w tey mierze większość prawa nie stanowi. Względem Rzymskiego piszemy Konkordat z Oycem S. Nie krzywdzi narodu wolnego, że Pius 7. i iego następcy rządzić będą Francuzkim Kościołem; Henryk 8. mógł ogłosić się głową Angielskiego; Anglicy mogą podziśdzień przysięgę *Test* nakazywać; daleço od tego, szanuymy wolność sumnienia. Inaczey myśli narod Francuzki, nie pozwoliłby zapewne nigdy na ztarganie związków nas łączących z Rzymem, Konsul nie miał tey co Henryk ambicyi. Królowie Francuzcy Papieżom kraie nadali; żyiemy pod rządem nieninniey chwalebnym jak był Karola W. dziś iak w tenczas, Dwór Rzymski do nas iest przywiązany, potrzebuiąc opieki naszey. Charakter osobisty Oyca S. negocyacyą ułatwił, z oboustron oddalono przesąd i upor; grzeczność, rzetelność, prawda, ludzkość sercem i piórem Ministrów kierowały. Równy wzgląd zachowano na pożytek RPtey, dobro Kościoła. Przywraca Konkordat co było pożytecznego, znosi bezprawia. Mieć będziecie Francuzi Duchowieństwo świeckie do czci Boskiey potrzebne, wolni od zakonnych zgromadzeń, Biskupom niepodległych i przeciwnych.

Czytaycie z uwagą artykuły konkordatu; nigdy nic doskonalszego nie utworzyli ludzie; prawo tu równe dla wszystkich; porównaycie naszą ustawę z poprzednieni. Konstytucyine zgromadzenie chciało zwrócić duchownych do Ewangeliczney nauki. Zgaszono beneficia bogate, których dochód na złe był używany; opatrzono wieyskich Pasterzów, którzy pracowali bez zapłaty; zniknęły niezliczone klasztory. Ta odmiana korzyści nie przyniosła kraiowi; potępiali ią naczelnicy Kościoła Francuzkiego, załuiąc straconych bogactw i przywileiów; podobno też przewidzieli, że Ateizm okryć nas miał ciemnością. Ztąd bunty. Kapłani stanu trzeciego, nayobyczaynieysi, cnotliwi, których interessem było wytępić bezprawia i zgorszenia duchownych klassy wyższey, przystąpili do rokoszu. Zgromadzenie prawodawcze przysięgę duchownym narzuciło, skazuiąc upornych na wygnanie. Rozlało się po kraiu Filozofią tchnącym prześladowanie; wygurował Ateizm w roku iednym; tak trudno iest cywilney władzy zaglądać do sumnienia ludzkiego. Gwałtownieyszy konwencya postąpiła. Duchownych ogulnie wszystkich deportowano do Gwiany; niechcących karano śmiercią; Ateizm w religią przemieniła się narodową; niknie światło wiary, nauk i rozumu; namówiono kapłanów, ażeby na ołtarzach Bogini rozumu sami się ogłaszali zwodzicielami świata, paląc kadzidło niesławnym niewiastom, które ich wyznanie przyimowały.

Ztąd woyny Vendeyskie i Szuanów. Czasy okropne! zwrót Francya czyni do wieków nieoświeconych i dzikich; giną monumenta Bogu święte; w kościołach głuche milczenie; odzieraią ołtarze niezbożni; poruszono przodków grobowce, rozrzucono popioły; a bez wstydne kobiety tryumfalnie przez Ateuszów noszone, zasiadały na wysokości ołtarzów. Postrzegli iednakże Jakóbini, że narod iakąkolwiek religią mieć powinien, któraby utrzymywała węzeł społeczny. Ztąd pamiętny wyrok nakazuiący Francuzom wiarę w istność naywyższą i nieśmiertelność duszy; wyuzdany Ateizm stosować się musiał do opinii narodowey. Skromnieysi Dyrektorowie zwolna religią niszczyli. Ogłosiwszy wolność sumnienia, wtrącono do więzienia pobożnych katolików; prawować w dni święte, spoczywać w dziesiątkowych gwałtem przymu-

szono. Gwianna duchownemi się zaludniła. Pod tym rządem ziawili się czciciele Boga, miłośnicy ludzi, Theophilantropowie; ich ustawy, iakoteż prawo Roberspierra o religii nowey, niewątpliwym są dowodem, że nawet nieprzyiaciele wiary Chrześciańskiey, uznawali potrzebę czci Boskiey, na wsparcie władzy rządowey, i utrzymanie wnętrznego pokoiu. Naostatek pierwszy Konsul ogłosił prawdziwą wolność sumnienia: od r. RPtey 8; godzi się Francuzom pracować i spoczywać, modlić się i rozumieć według woli. Mieysce przysięgi zastąpiła obietnica wierności prawom oyczystym. O tey przemianie uwiadomieni Vendeyczykowie, Szuanowie, raz pierwszy nie tylko broń składaią; ale też sercem przychylaią się do wspól braci; zgasł pożar woyny domowey. Zatém Konsul odezwę czyni do Oyca S. prosząc o podanie śrzodków dzielnych, któreby ostatecznie tamę położyły zgorszeniom, kłótniom, i swarom duchownym. Taki był wstęp do konkordatu. Dwóletniey pracy doyrzałe dzieło, macie przed okiem prawodawcy. Przemówcie, a domowy pokóy u Francuzów zakwitnie. Szczęśliwy naród! my szczęśliwi! gdyby tak się stało w r. 1789. któż zrachować może, iak wiele tysięcy obywatelów zachowałaby w życiu Oyczyzna? Jeżeliśmy nie należeli do błędów popełnionych w rewolucyi, wymówić się iednak nie można od potrzeby naprawienia co się zepsuło. Piszmy wyrok przywracaiący pokóy dawno pożądany; naszym iest obowiązkiem stosować się do opinii narodowey; ta opinia każe koniecznie religią przywrócić.

D. 23. Urządziwszy interessa Kościoła Francuzkiego, pierwszy Konsul korzystaiąc z pogodney chwili, iaką mu podał przywrócony pokóy, przystępuie do urządzenia edukacyi. Zawczora Konsyliarze Stanu: Fourcroy, Roederer, Regnault stawaią w Trybunacie; pierwszy w mowie obszerney pokazuie potrzebę wychowania młodzi, oświecenia w narodzie, zaniedbanie edukacyi w czasach zakłóconych; naostatek podaie proiekt następuiący.

1. Instrukcya będzie dawana w szkołach pierwiastkowych, które założą gromady; w szkołach wyższych, które założą gromady lub nauczyciele prywatni; w Lyceach kosztem skarbowym utrzymywanych.

2. Szkoła pierwiastkowa może należeć do wielu gromad razem, według ludności i mieysca bliskości.

3. Nauczycielów obierać maią Mairowie i rady municypalne, mieszkanie dla nich wyznaczą gromady; zapłatę rodzice według zdania rad municypalnych.

4. Też rady uwolnią od zapłaty rodziców ubogich; byleby uwolnienie nie rozciągało się daley nad piątą część uczniów całey szkoły.

5. Zastępcy Prefektów urządzą szkoły pierwiastkowe, o których stanie raz w miesiąc Prefektom prześlą rapporta.

6. Ta szkoła będzie wyższą, od gromad lub osob prywatnych utrzymywana, gdzie uczą języka łacińskiego i Francuzkiego, początkowey Geografii, historyi, Matematyki.

7. Rząd pomoże zakładać takie szkoły, nadgrodzi dobre uczenie, daiąc mieysce na szkołę, przyimuiąc do Lyceów z każdego Departamentu pilnieyszych uczniów; naznaczaiąc gratyfikacye dla 50. nauczycielów, którzy naywięcey zdatnych uczniów w tychże Lyceach pomieścić potrafią.

8. Szkoł wyższych zakładać nie można bez wiedzy rządowey; wszystkie należą do zwierzchności Prefektów Departamentowych.

9. Lycea będą założone na nauki wyzwolone i umieiętności; w każdym trybunału apellacyinego obrębie Lyceum będzie przynamniey iedno.

10. W Lyceach nauczać będą ięzyków dawnych, historyi wymowy, logiki, moralności, Matematyki, Fizyki. Nauczycielów nigdy mniey niż 8. rząd liczbę pomnoży, i więcey nauk dawać roskaże w miarę pomnażaiącey się liczby uczniów.

11. W Lyceach będą metrowie rysunku, skulptury, fechtów, manežu, tańców, muzyki.

12. Tam doskonalić się powinni uczniowie od rządu pomieszczeni, uczniowie z wyższych szkół wybrani konkursem; uczniowie przez rodziców umieszczeni na pensyi; uczniowie postronni.

12. Każde Lyceum Prowizora do administracyi mieć będzie; ten Censora nauk, i prawnego człowieka do interessów szkolnych.

13. Prowizor, Censor, Prawnik od Konsula będą wyznaczeni; we trzech składaią radę administracyi szkolney.

14. W miastach gdzie są Lycea, będzie naywyższa szkół administracya; do niey należy Prefekt Departamentu, Prezydent appellacyinego trybunału, rządowy przy nim Komisarz, drugi przy trybunale kryminalnym, Maire, Prowizor; gdzie tych trybunałów niema, Konsul Administratorów naznaczy.

15. wszyscy bezpłatni; czterykroć zgromadzą się corok, lub więcey w potrzebie, jeśli Prowizor wzywać będzie; do nich należy weryfikacya rachunków, i dozor Lyceów. Prowizor złoży rapporta o całey szkole, zaniesie skargę przeciw Nauczycielom i uczniom wykraczaiącym ciężko. Skarga oskarżonym będzie okazana; i do rządu odesłana. Poprawić się nie chcący, mogą bydź oddaleni z Lyceów.

16. Prowizora, Cenzora, prawnika wyznaczy Konsul.

17. Tenże wyznaczy trzech Inspektorów generalnych nauk, którzy raz w rok przynaymniey wizytować będą Lycea, przeyrzą rachunki, sposob uczenia i administracyi; rapport prześlą rządowi.

18. Po założeniu pierwszém Lyceów, Prowizorowie, Censorowie, Prokuratorowie żonaci bydź powinni lub wdowcy. Kobietom nie wolno mieszkać w obrębie domu pensyonaryuszów.

19. Inspektorowie generalni z trzema członkami Narodowego Instytutu od Konsula wyznaczonemi, przebiegą Departamenta nie mieszkaiąc, i examinować będą osoby chcące bydź nauczycielami teraz na początku w Lyceach; na każde mieysce dwóch Kandydatów podadzą, jednego wybierze Konsul.

20. Późniey gdy zawakuie Katedra, ciż Inspektorowie podadzą Kandydata rządowi, Administracya Lyceow z Professorami drugiego; Konsul jednego z nich wyznaczy.

21 Administratorowie i Professorowie utalentowani i pilni z Lyceów mnieyszych mogą bydź przeniesionemi do większych, z mieysca niższego postąpić na wyższe, za poprzedzaiącym rapportem od generalnych Inspektorów do Konsula.

22. Wszystkie Lycea zupełnie urządzić do r. RP. 13; co gdy się stanie; zgasną szkoły centralne.

23. Oprócz Lyceów będą jeszcze szkoły szczególne, gdzie młodzież wysokie nauki czerpać może i w nich się doskonalić może.

24. Takowe szkoły dziś będące zostaną, rząd w nich uczyni odmiany; Ministrowi wnętrznemu podległe; Professorów Konsul wybierze, z Kandydatów 3. od Instytutu generalnych Inspektorów, i Professorów szkoły, gdzie Katedra wakuie podanych.

25 Nowo założone będą wyższe szkoły: 4. prawa, w każdey 4 nauczycielów; 3 lekarskie, w każdey 8. nauczycielów; jedna szczególniey zatrudniać się ma chorobami żołnierzy i maytków. 4. Chemii, fizyki, historyi naturalney, w każdey nauczycielów 4. 2. Kunsztów mechanicznych i Chymicznych z 4 nauczycielami; jedna Matematyki wyższey z 3. nauczycielami; jedna Geografii, historyi, ekonomiki publiczney z 4. nauczycielami. Oprócz szkół rysunkowych, malarskich, snycerskich w Paryżu, Dijon, Toulouse będących założy rząd czwartą z 8 nauczycielami. Przy każdém obserwatorium; jakie dziś mamy, będzie Professor Astronomii. Przy wielu Lyceach będą nauczyciele żyiących języków. Rząd wyznaczy 8. Professorów muzyki i kompozycyi.

26. Na Katedry teraz otwieraiące się Institutum poda rządowi Kandydata, Inspektorowie

drugiego; w późnieyszym czasie stosować się trzeba do art. 24.

27. Każda szkoła naywyższa przy Lyceach będzie założona, i pod rządem Administratorów zostanie.

28. W iedney twierdzy będzie szkoła militarna, gdzie uczniowie z Lyceów wyszedłszy uczyć się maią rzemiosła woiennego.

29. Uczniów będzie 500. w iednym batalionie, wszyscy obowiązani do służby; nauczycielów przynaymniey 10; nauki: teorya, praktyka, Administracya, historya woien i wielkich woiowników.

30. Z uczniów narodowych w Lyceach 200, z pesyonaryuszów i postronnych 300. po examinie z nauk dokończonych, wnidzie do szkoły; corok 100. pierwszych, 150. drugich się odmieni; koszt na wszystkich narodowy; zdatnieysi póydą do woyska.

31. Administracya dla tey szkoły oddzielna; zostaie zwierzchnością Ministra woiennego. Profesorów Konsul wyznacza.

32. RPta kosztem swoim utrzymywać będzie w Lyceach i szkołach naywyższych 6400. uczniów.

33. 2400. rząd wybierze synów żołnierskich lub urzędników cywilnych, którzy się zasłużyli RPtey; a przez lat tylko 10. synów obywatelskich z Departamentów nowo podbitych. Każdy mieć powinien lat naymniey 9, umieć czytać i pisać.

34. Resztę rząd wybierze, to iest 4. tyś: dzieci z uczniów po szkołach wyższych, z liczby w dwoynasob większey, którą nauczyciele i zwierzchność poda, z każdego Departamentu w miarę ludności.

Reszta później.

---

w Drukarni X.X. Piarow Wileńskich wyszedł z Drukn *Wiersz o Osobności, Gresseta Poety z Francuzkiego przestosowany przez X. Józefa Konstantyna Bogusławskiego, na Fundusz Ubogich.* Cena na papierze Ordynarynym Złoty 1. Groszy 15 na Papierze Podsztowym Złotych 2.

W Drukarni Akademickiey wyszła z druku *Logika, czyli zasady pierwsze zasady sztuki myślenia,* dzieło Elementarne niegdys *p Stefana Bonnot de Condillac,* wielu Akademii członka na żądanie bywszey Komisyi Edukacyiney Narodowey, dla Szkół publicznych napisane, i od niey approbowane; a teraz z przydatkiem niektórych obiaśnień i przypisów przez *Jana Znoskę* NN. WW. i Filoz: Doktora Prawa i Historyi w Szkołach Akad: Wileń: Profes: z Francuzkiego na Polski ięzyk przełożone. Cena tego dzieła na papierze kleiowym złtch 4. i gr: 15 na wodnym zł: 3. gr: 15. Prenumeratorowie od tych samych osob, na których ręce prennumerowali, exemplarze swoie odbiorą.

Dzieło pod tytułem Teatr Dziecinny, służące do uformowania serca młodzi, iuż jest pod prasą; wyidzie pierwszy tom pod koniec Maia, Treść tego dzieła iuż była publikowana. Ktoby życzył prenumerować, zechce się udać do Drukarni S. Jana.

Zgubiono pod Solecznikami Kałamarzyk skurą marmurkową powleczony, z dwóma zamkami; w którym było w worku płóciennym białym cz: zł: 750. W worku grubym rubli całkowitych 18. W worku starym iedwabnym szafirowym czer: zł: Cesarskich podwoynych 11. poiedynczy Leopolda Cesarza 1. W tymże worku pierscień brylantowy z cyfrą SAR, pod spodem w oprawie Numer 26. szkło pod cyfrą szafirowe. Szpinka brylantowa. 9. dużych przednich brylantow. Pierścień złoty z Sylwetką damską szkłem. Pierscionek złoty na krwawniku cyfra wiązana MZ. Dwie Książki rachunkowe pieniężne. Paczek różnych Dokumentow pieniężnych: Oblig ś.p. Michała Granowskiego Sekr: Koron:. Rafałowi Godebskiemu dany, a na drugiey stronie zapisana odpłata ręką JW. Pocieia Oboźnego W.L. Paczek papierów reguluiących się do kassy Cesarskiey Krakowskiey. Rożne papiery, listy należące do JP. Michała Zyłłoka. Kilka Książek między któremi iedną Łacińską do nabożeństwa, iedną Niemiecką tytuł maiącą *Emilia*, iedną o paleniu wódek JP. Symona i kilka innych. — Jeśliby kto wziął jaki ślad, tedy niech da wiadomość do Solecznik do Dworu do W. Przegalinskiego tamteyszego Ekonoma, lub do Brześcia samego W. Zyłłoka Sędz: Ziem: Brzes: lub do Wilna do Kamienicy Niskowskiego pod Nrem 98. na Sawicz Ulicy; który nalazł, lub postrzegł, i dał wiedzieć, odbierze sowitą nadgrodę.

Litewski Gubernator woienny Generał Lieutenant Baron Beningsen zalecił rządowi Gubernskiemu ostrzedz i publikować w całey Gubernii, ażeby wyieżdżaiący za granicę obywatele dla handlu, w miastach gdzie są Rossyiscy Konsulowie lub Wice Konsulowie, koniecznie stawili się u nich z pasportami swoiemi pod boiaźnią kary; przeto wydaiąc jadącym za granicę pasporta, należy od nich wziąć rozpiskę.

Zważaiąc upadły stan, Wdowy Hetmana W. L. Kossakowskiego podczas byłych w Polszcze rozruchow gwałtownie życia pozbawionego, który żonę wdługach zostawił; jakoteż wiek iey podeszły, który iey nie dozwala zarządzać Maiątkiem obciążonym, J. I. Mość nayłaskawiey roskazał naznaczyć Opiekunów; Krayczego Grabowskiego, Szefa byłey Gwardyi Litewskiey Tyzenhauza, i Chorążego Wawrzeckiego; dla wygodnieyszego zaś osądzenia spraw Kredytorskich Hetmanowey, rospoczętych po różnych Sądach, wszystkie przenieść do jednego Głnego Littgo Wileń: Gubernii, i sądzić według prawa.

Dnia 17. Apr: Ru 1802. pewny Passazyer, wyieżdżaiąc z Miasta zgubił tabakierkę w samym Mieście Wilnie, lub na przedmieściu złotą podługowatą w czworogran, z rózneini wyrabianiami po bokach i zwierzchu, odmyka się, ziedney strony zwyczaynie zwierzchu, z drugiey zaś strony, ze spodu są dwie małe tabakierki przedzielone zdwóma odemknięciami. Ktoby takową tabakierkę znalazł, niech się z nią zgłosi do WJP. Müllerowey Burm: Wileń: na Niemieckiey Ulicy pod Nrm 374. w Wilnie mieszkaiącey, za co odbierze przyzwoitą nadgrodę.

Kommissya Szpitalna Litt: po przedstawieniu JW. Gubernatorowi Wileńsko Litewskiemu względem budowli mostu na rzece Wilii w Wilnie przez kompanią za zł: 100,000. podług warunkow i planu zrobionego gdy odebrała odpowiedź, ażeby dla zmnieyszenia kosztu ieszcze raz w trzech terminach ogłosić licytacyą, i przeto zadość czyniąc takowemu żądaniu uwiadamia się publiczność, iż kto zechce takowy podrad za taniey przyiąć raczy bywać na licytacyach w dniach 28. Kwietnia 1, ostatecznie 5. Maia w Domie JX. Rodziewicza pod Nrm 159. położonym.

Litewsko-Wileński Rząd Gubernski ogłasza, ażeby chcący kupić z publicznego targu był: W. Poll: Generała Jeleńskiego Folwark Meszkieliszki leżący w Powiecie Wileń: z oromemi gruntami, sianożęciami i gospodarskiém zabudowaniem, czyniący rocznego dochodu 590. złot. Poll. opisany na zapłacenie summy należney Sukcessorom Szlachcica Pruszaka, stawali przed Rządem Gubern: sami, lub przysłali Plenipotentów prawnie umocowanych na termina. 1szy d. 12. 2gi 15. 3ci d. 20. Maja ninieyszego roku 1802